

Зянон ПАЗЬНЯК

ПРАМАСКОЎСКІ РЭЖЫМ

АЛЬБО ЯК АДБЫВАЕЦЦА
РАЗБУРЭНЬНЕ БЕЛАРУСІ

Варшава, „Беларускія Ведамасьці”, Нью-Ёрк, 2005 г.

ЗЯНОН ПАЗЬНЯК

**ПРАМАСКОЎСКІ
РЭЖЫМ**

**АЛЬБО ЯК АДБЫВАЕЦЦА
РАЗБУРЭНЬНЕ БЕЛАРУСІ**

Варшава, „Беларускія Ведамасьці”, Нью-Ёрк, 2005 г.

ПРАМАСКОЎСКИ РЭЖЫМ

АЛЬБО ЯК АДБЫВАЕЦЦА РАЗБУРЭНЬНЕ БЕЛАРУСІ

Набліжаецца 2006 год а зь ім падзея пад назвай „прэзыдэнцкія выбары”. Гэтая „падзея” (якой яна станеца ніхто ня ведае) павінна абзначыць лёсы трох суб’ектаў палітыкі на ўсходзе Эўропы: Беларусі, Расеі і Аляксандра Лукашэнка. Шмат хто мяркуе, што ў выніку ўсяго — пакінецца статус-кво акупацыйнага рэжыму на Беларусі. Але гэта якраз і будзе змрочнае „абзначэньне” яе лёсу. Бо падзеі не застануцца стаяць, працэсы акупацыі выявляцца яшчэ больш адкрыта, паскорыцца разбурэньне беларускай нацыі.

Самым дэструктыўным на ўсходзе (а па вялікаму кошту і ў сьвеце) ёсьць чыньнік расейскай імперскай палітыкі, які ўзмацняецца, чым бліжэй падыходзіць 2006 год.

Пасьля распаду Савецкага Саюзу новая імперская дактрына Расеі была падрыхтаваная і прынятая за часы Ельцына ў жніўні 1995 года. Мэта яе заключалася ў аднаўленьні расейскіх уплываў на тэрыторыях, што вызваліліся ад СССР, а потым — далучэньне гэтых тэрыторыяў да Расеі.

Дактрына трашчыць па швах, выклікае войны і канфлікты, але Крэмль (і ня толькі Крэмль — ніхто ў Расеі) ня думае ад яе адмаўляцца.

Пасьля разгромнага паражэньня маскоўскай імперскай палітыкі на Ўкраіне, якое адбылося ў канцы 2004 года, Крэмль і расейскія ініцыятары аб’явілі адкрыта, што ўсе сілы накіруюць на захоп Беларусі. **Гэта ёсьць прызнаньне вайны супраць нашай краіны**, пакуль што — вайны бяз зброі. Але і збройную вайну (хоць гэта стала б канцом Расеі) ня можна цяпер выключаць.

У дачыненнях на ўсходзе Эўропы трэба ўлічваць прынцыпова новы чыньнік ва ўсходняй палітыцы — уладу КГБ у Расеі і Беларусі. Пра сутнасьць рэжымаў гэбізму я ўжо пісаў у „*Беларуска-Расейскай вайне*”. 2006 год робіцца рубіонам для гэтых рэжымаў, якія выяўляюць цяпер усю пачварнасьць і цынём сваёй палітыкі.

Рубікон агаліў гэтую агрэсіўную палітыку, паказвае яе мэтады і тэхналёгію, стратэгію і выканаўцаў, і хіба ўжо толькі сьляпы ня здольны яе назіраць.

НЯ ТАК ДАЎНО

Палітычная агрэсія Расеі супраць Беларусі аднавілася вясной 1992 года пасьля таго, калі было прынятае рашэньне ЦВК Беларусі пра рэфэрэндум аб новых выбарах і чакалася прызначэньне даты яго правядзеньня. (У той час Народны Фронт сабраў каля паўмільёна подпісаў за рэфэрэндум.) У перамозе Беларускага Народнага Фронту мала хто сумняваўся. Тады ўрад Кебіча, ратуючыся, пайшоў на зьдзелку з Масквой і КГБ. У Савецкі Міністраў былі створаныя неканстытуцыйныя структуры, напрыклад, Дзяржсакратарыят, якім кіраваў былы куратар КГБ па Менскай вобласьці ў абкаме КПБ Г. Данілаў. Там жа апынуліся тады палкоўнік В. Паўлаў (цяпер генэрал), дзяяч С. Гайдукевіч і іншыя штатныя

асобы. Летам быў створаны і буйна прафінансаваны ўрадам Кебiча (праз падстаўны „Комитет солдатских матерей“) антыбеларускі „iнтэрфронт“ (так званае „народное движение Беларуси“), пачале якога паставiлi С. Гайдукевiча. У гэты ж час аб’явлiлi i пачалi рэалiзоўваць iдэю „аб’яднаньня“ расейскай i беларускай грашовых сiстэмаў. У канцы кастрычніка ўрадам Кебiча i пракамунiстичнай бальшыней у Вярхоўным Савеце быў рэалiзаваны бессаромны плян антызаконнай забароны рэфэрэндуму пра новыя выбары. Беларускае грамадзтва, на жаль, засталася назiральнiкам антыдэмакратычных падзеяў. Гэта развязаала рукi расейскай разведцы i прарасейскiм рэваншыстам у старых структурах улады Беларусi. Урад Кебiча, якi трапiў пад непасрэдны ўплыў знешняй разведкi КГБ Расеi i прамаскоўскiх функцыянераў ва ўладзе, пераняў цалкавiты кантроль над камунiстичнай дэпутацкай бальшыней Вярхоўнага Савету (дэпутацкая група „Беларусь“). Дзейнасць Апазыцыi БНФ была, фактычна, заблякаваная. Намэнклятура пачала падрыхтоўку да ўвядзеньня прэзydэнцкай сiстэмы на Беларусi (цераз прыняцце новай канстытуцыi i выбары). Усю выканаўчую ўладу (прэзydэнцтва) меркавалi аддаць у рукi Кебiча i прамаскоўскай групы, сфармаванай ва ўрадзе.

Тады Апазыцыя БНФ змянiла тактыку. Яна паставiла пытаньне аб адстаўцы ўраду Кебiча i накіравала сваю асноўную палiтычную працу ў акругi сярод выбаршчыкаў Беларусi. За 1993 год i частку 94-га мне асабiста прышлося аб’ехаць i правесцьi спатканьнi ў 149 гарадах i мястэчках Беларусi. Вастрыё палiтыкi было накіраванае супраць старога савецкага ўраду Кебiча. Падзеi вакол гэтага змаганьня адлюстроўвала газета „Свабода“, рэдактарам якой тады быў сябра фракцыi БНФ у Вярхоўным Савеце i сябра Соjму БНФ Iгар Гермянчук. Наклад газеты ў той час перакрочыў за 100 тысячачу. Эфект за паўтара гады палiтычнай працы быў адчувальны. I калi ў канцы зiмы 1994 года прамаскоўская намэнклятура „пераможна“ выйшла на прэзydэнцкую пэрспектыву i прызначэньне выбараў, песьня Кебiча была ўжо сьпета (хоць ён гэтага яшчэ не разумее). Бальшыня народа вызначылася i галасавала б супраць яго.

I тут, як гэта нярэдка было ў беларускай гiсторыi, усё перавярнула ня столькi сiла i падступнасць непрыяцеля, колькi маладушнасць i здрада асобаў у асяроддзi беларусаў. Гэбоўскi плян з так званай „камiсiяй па карупцыi“ i вывядзеньнем у палiтыку А. Лукашэнкi наўрад ci ажыццявiўся б, калi б ня здрада шэрагу вядомых тады дэпутатаў: В. Ганчара, А. Лябедзькi, В. Шэймана, Д. Булахава i iншых, якiя падтрымалi плян „Лукашэнку на прэзydэнта“, цудоўна веданочы пра ягоную псiхалёгiю, ягоныя кантакты з гэбоўскай Масквой i пра ягонае адмоўнае, варажае стаўленьне да суверэнітэту Беларусi, да беларускай мовы i беларускай культуры. Яны добра ведалi, што рабiлi. Яны здавалi сабе справу ў сваiх учынках, калi казалi, што „прадалi сваё iмя Лукашэнку“ (В. Ганчар), ci што „суверэнітэт не iкона, на якую трэба малiцца“ i што „суверэнітэтам можна ахвяравацца дзеля нечага большага“ (Д. Булахаў).

У пачатку прэзydэнцкай выбарчай кампанii я нечакана спаткаўся ля Дома ўраду твар у твар зь Вiктарам Шэйманам (ён лiчыўся ў „Дэмклубе“ i ў БЗВ). Шэйман пачаў апраўдвацца: „Выбачайце, што я ў Лукашэнкi, бо перамагчы кебiчаўскую банду зможа толькi ён. Я толькi дзеля гэтага. Вы ня зможаце — у вас сумленьне, яны вас проста заб’юць“. „А як жа Беларусь?“ — спытаў я. „Кебiч здасць Беларусь“, — быў адказ.

Была i такая здрада. Здавалася б, „чэсны афiцэр“, здавалася б, „за Беларусь“. А на справе ... Што на справе?! А на справе — прыклад, iлюстрацыя, як прадаецца душа д’яблу.

ЗАХОП УЛАДЫ

Адраджэньне беларускага нацыянальна-вызвольнага руху (БНФ) i аднаўленьне незалежнасць Беларусi сталася поўнай нечаканасьцю для Масквы. Па ўсiх рэляцыях, меркаваньнях i справаздачах розных расейскiх „аналiтыкаў“ i „цiхачоў“ беларуская нацыя

была ўжо імі знішчаная, раздушаная і пахаваная. Заставалася (як яны думалі) толькі дачакацца яе канчатковае фізічнае сьмерці. Але здарылася „асечка” ў „аналітыкаў” — нацыя аджыла (і будзе жыць!). Прычыны „асечкі” былі грунтоўна прааналізаваныя ў Маскве, зробленыя высновы. Неўзабаве пачалася палітычная агрэсія.

Стаўка была на захоп улады ў Беларусі праз савецкі КГБ, які коўнаўска кантраляваўся спэцслужбамі Масквы. У 1994 годзе улада ў Беларусі была перабрана агентурай дэмакратычным мэтадам (з выкарыстаньнем дэмакратычных механізмаў). На пасаду прэзыдэнта Беларусі быў прыведзены „свой” чалавек (КГБ плюс савецкая мэнтальнасьць). Маскоўцы не стамляюцца называць яго „нашым” („Коммерсант” і інш.). Пачаўся ўнутраны захоп беларускай улады прамаскоўскімі стаўленьнікамі, расейцамі (войска, КГБ) і функцыянерамі расейскай разьведкі.

Пра тое, якія Масква зрабіла высновы пасля паражэньня ў Беларусі (на пачатку 90-х гадоў) сьведчыць дзейнасьць і палітыка цяперашняга прарасейскага акупацыйнага рэжыму. Беларуская рэчаіснасьць ёсьць хрэстаматыйная ілюстрацыя таго, якімі мэтадамі расейскі рэжым вынішчае культурны народ. Выразна відаць праграма, мэта і пасьлядоўнасьць разбуральных дзеяньняў, шырокі ахоп у ліквідацыі цэлай нацыі і нацыянальнай дзяржавы.

Тактычныя задачы ўкладваюцца ў пасьлядоўную хроніку ўсталяваньня прамаскоўскага рэжыму, цалкавітага захопу і ўмацаваньня рэжымнае ўлады, стварэньня кантролю над грамадзтвам. Пасьлядоўнасьць і паралельнасьць дзеяньняў пасля легальнага захопу ўлады ў Беларусі вынікалі з антыбеларускай зададзенасьці працэсаў. Першым дзеяньнем новага стаўленьніка (ўжо праз тыдзень пасля ўступленьня яго ў пасаду) было навязваньне кантактаў з Масквой і падрыхтоўка Беларуска-Расейскай дамовы „аб дружбе” і аб сумесных дзеяньнях у палітыцы. Наступным дзеяньнем стала ажыццяўленьне кантролю над сродкамі масавай інфармацыі, затым — кантроль над заканадаўчай і судовай уладамі, усталяваньне новых структураў і новага заканадаўства, якое абгрунтоўвала б і апраўдала б сістэмныя перамены ва ўладзе і антынацыянальны характар рэжыму.

На гэта пайшло два гады. Выключна палітычнымі мэтадамі з выкарыстаньнем адміністрацыйнага і сілавога рэсурсаў улады і з паламаньнем права былі ліквідаваныя дзяржаўныя нацыянальныя сымвалы краіны, зацьверджана русіфікацыя (уведзена фармальнае двумоўе), адменена дзеючая Канстытуцыя і незаконным спосабам уведзена іншая, пераразмеркаваная функцыі ўсіх структураў улады, створана цэнтралізаваная сістэма ўладнай „вертыкалі” і ўнутраныя сілавыя кантынгентны, накіраваныя на абслугоўваньне гэтай цэнтралізаванай гіерархіі, праведзена кадравае напаўненьне ўладнай сістэмы людзьмі антыбеларускай прарасейскай накіраванасьці і агентурай расейскай разьведкі, усталяваны падвойны дзяржаўны бюджэт, кантраляваны выключна адной асобай, у руках якой апынулася ўся палітычная, заканадаўчая і выканаўчая ўлада.

АКУПАЦЫЙНАЯ ПАЛІТЫКА

Акупацыйная палітыка, незалежна ад таго, ці яна ўсталяваная зьнешнім чынам шляхам агрэсіі з выкарыстаньнем войска і зброі, ці ўнутраным чынам, шляхам маніпуляцыяў улады з выкарыстаньнем разьведкі і калябарацыі, — акупацыйная палітыка характарызуецца аднолькавымі чыннікамі: **падрывам нацыянальных інтарэсаў і знішчэньнем кансалідуючых каштоўнасьцяў нацыі.**

Паўсюднымі кансалідуючымі каштоўнасьцямі нацыі ёсьць мова, народ, дзяржава, тэрыторыя, незалежнасьць. Могуць імі быць таксама сымвалы, традыцыі, асобы, падзеі і іншыя сакральныя зьявы. Калі нацыянальнае грамадзтва мае і ўсьведамляе свае кансалідуючыя каштоўнасьці — яно моцнае, яно здольнае да культурнага і грамадзкага разьвіцьця. Калі грамадзтва ўсьведамляе, разьвівае і абараняе свае нацыянальныя

інтарэсы — яно самадастатковае, здольнае да цывілізаванага самаўдасканалення і павышэння ўзроўню існавання.

Першае палітычнае дзеянне, якое Масква стала праз сваю разведку (і Лукашэнка) рабіць на Беларусі, — гэта знішчэнне якраз кансалідуючых каштоўнасцяў нацыі ва ўжытку і ў сьведомасці грамадства. Так былі ліквідаваны нацыянальныя сымвалы Беларусі — дзяржаўны *Бел-Чырвона-Белы Сьцяг* і гэрб *Пагоня*. (Пачытайце іхныя цяперашнія афіцыйна-рэжымныя „праваслаўныя“ рэаліі: *Пагоня* там ужо называюць „ездзец“.) Гэтак (праз палітыку „двухмоўя“) была, фактычна, пазбаўлена дзяржаўнага статусу беларуска мова і падважаны суверэнітэт нацыі.

Наступны этап — знішчэнне носьбітаў аб’яднаўчых ідэяў, аб’яднаўчых словаў, паняццяў, кансалідуючых зьяваў і аб’ектаў, адлучэнне маладога пакаленьня ад сутнасных каштоўнасцяў народа.

Гэтак напачатку было забароненае слова „народны“, потым — „беларускі“ і „нацыянальны“. Усё беларускае, нацыянальнае (па лёгіцы акупацыйнага рэжыму) павінна знікаць, выкрэсьлівацца з ужытку, выключачца з жыцця. Найперш робіцца гукавы вакуум, паняцце „беларускае“ павінна перастаць шырока існаваць у грамадстве і ў сьвеце, мусіць, па задуме русіфікатараў, сьцірацца са сьведомасці. Гэта адпрацаваны прыём расейскіх душэцеляў ужываўся яшчэ ў XIX-м стагоддзі ў палітыцы розных цароў, сатрапаў муравёвых ды карнілавых, пазней ім карысталіся рускія камуністы.

Самымі ненавіснымі для акупантаў зьяўляюцца кансалідуючыя носьбіты нацыянальных зьяваў, вобразаў і народных ідэяў, ці гэта жывыя людзі (палітыкі, мастакі), ці сакральныя асобы — ўвасабленьне духа і культуры нацыі. Іх перасьледуюць і стараюцца знішчыць у першую чаргу. Гэтак акупацыйны рэжым Лукашэнка абплёваў вялікага Васіля Быкава, па-хамску зьдзекаваўся з ягонай выдатнай творчасці, выгнаў яго зь Беларусі і загнаў у магілу (заўчасная сьмерць Быкава на рахунку лукашысцкага рэжыму).

Гэтак перасьледуецца вялікі Скарына. Чужому чалавеку, які не разумее прычыны зьяваў, усё гэта здаецца абсурдам ці нейкай дурнотай рэжыму. Але на справе — рэжым не „дурны“, знішчэнне беларускай нацыі адбываецца вельмі рацыянальна, тэхналягічна прадумана і паслядоўна, крок за крокам, прытым сплянаваны нават канец (завяршальны этап).

Праспэкт Скарыны быў перайменаваны, з пункту гледжання нішчыцеляў, тэхналягічна „правільна“ — без тлумачэнняў. Скарына ня толькі выдавочна і штодзённа ілюстравалі культурную эўрапейскую веліч беларусаў, але ўскосна паказваў на адсталасць Масквы. Імя Скарыны пачынаюць мэтакіраваць зьжучаць ва ўжытку, выкрэсьліваць з памяці. Наступны этап — забарона штогодніх Скарынаўскіх чытаньняў ля помніка Скарыну ў Полацку (ізноў жа, без тлумачэнняў). Чарговы факт — на Дзень беларускага пісьменства ў Камянцы не запрашаюць беларускіх пісьменьнікаў і г.д. Беларускаю літаратуру як важнейшы чыньнік нацыі даўно і ськіравана вынішчаюць, штучна ствараюць неспрыяльныя ўмовы для яе існавання, беларускіх пісьменьнікаў, па задуме пляніроўшчыкаў этнацыду, не павінны фігураваць у народзе, на відзе, у грамадстве.

Беларусы павінны зразумець, што ўсе гэтакія антыбеларускія факты **ня ёсьць толькі хаатычным адлюстраваньнем пазыцыі ці вынікам антыбеларускай настроенасьці рэжыму. Гэта ёсьць праявы сістэмнай разбуральнай працы па вынішчэньні нацыі, якая робіцца прадумана, плянава і паслядоўна.**

З усіх камуністычных сатрапаў ніхто не зрабіў столькі шкоды беларускай нацыі, як П. Машэраў. (Галоўныя яго злачынствы: ліквідацыя беларускай школы, нішчэнне беларускай мовы, русіфікацыя, меліарацыя, пачатак знішчэння беларускай вёскі.) Рэжым Лукашэнка працягвае гэтую разбуральную палітыку. Машэраў для Лукашэнка павінен бы стаць гэтак, як Андрэаў для Пуціна. І тым ня менш, побач са Скарынам нішчыцца і памяць пра сатрапа. Абсурд. У чым жа прычына, дзе лёгіка?

Лёгіка ў тым жа — у акупацыйнай палітыцы знішчэння народа. За часы Кебіча пра

Машэрава быў створаны міф „чэснага камуніста“, які нібыта падняў Беларусь. Людзей пераконвалі, што Кебіч, рыхтуючыся на прэзыдэнта, бярэ, маўляў, з Машэрава прыклад і стане другім Машэравым. Прапаганда правалілася, а міф прыжыўся. Для савецкіх людзей у Беларусі, былых камуністаў і старэйшага пакаленьня, імя Машэрава стала чыньнікам месніцкай беларускай кансалідацыі зьлева, фактарам нацыянальнага яднаньня на ілюзіі, на міфалгічным мінулым, якое супрацьставіцца цяпершчыне і Лукашэнку. Машэраў робіцца „пакутнікам“ за лепшую долю Беларусі, якога нібыта забіла брэжнеўская Масква (што таксама вынік фантазіі). Па лёгкіх акупацыйнай палітыкі, міф пра Машэрава для Масквы шкодны, бо набывае нацыянальна-кансалідацыйныя рысы ў асяроддзі прамаскоўскай часткі беларускага грамадства. Тым больш непатрэбны ён папулісту Лукашэнку. (Пра ліквідацыю палітыкаў я скажу пазьней.)

У гэтую ж катэгорыю зьнішчэньня ўваходзіць нацыянальная памяць, сакральныя зьявы, месцы і аб'екты. Найбольш уражвальнымі прыкладамі зьяўляецца спроба разбурыць *Кураты* (пракладка аўтастрады праз паханьня, месца расстрэлаў і масавага генацыду), будаўніцтва гатэля ў Менску на месцы будынка тэатру, дзе ў 1852 годзе адбылася пастаноўка „Ідыліі“ В. Дуніна-Марцінкевіча, і разбурэньне старога Менска (Верхні горад, Няміга). Гэтак працягваецца акупацыйная палітыка рускіх цароў і камуністаў.

АБНІЖЭНЬНЕ АДУКАЦЫЙНАГА ЎЗРОЎНЮ ГРАМАДЗТВА

У цяперашнім цывілізацыйным грамадстве галоўным нацыянальным рэсурсам, галоўным сродкам вытворчасьці і разьвіцьця робіцца адукаваны інтэлект. Узровень грамадства залежыць ад выкарыстаньня і якасьці адукаванага інтэлекту. Што такое адукацыя для народа, ведалі яшчэ царскія акупанты 200 гадоў таму, калі зачынялі Віленскі ўнівэрсітэт, Полацкую езуіцкую акадэмію, базылянскія манастыры і школы, калі забаранялі адчыняць вышэйшыя навучальныя ўстановы на Беларусі.

Рэжым Лукашэнкі адразу спаліў беларускія падручнікі для школаў і перавёў бальшыню беларускіх школаў на рускую мову. Уся вышэйшая адукацыя, вучэльні, унівэрсітэты былі пераведзеныя на расейшчыну. Разрыў у сістэме адукацыі ў сваю чаргу быў скарыстаны (як і ў савецкі час) для далейшай ліквідацыі беларускай школы. Уганяўся ў жыцьцё акупацыйны прынцып колішняга царскага сатрапа Карнілава аб русіфікацыйнай місіі расейскай школы.

Нацыя без нацыянальнай школы, без нацыянальнай сістэмы адукацыі — гэта нацыя бяз будучыні. Акупацыйны рэжым адразу стварыў на Беларусі становішча бяз будучыні і скрупулёзна даводзіць яго да канчатковага завяршэньня.

Цяпер рыхтуецца рэформа вышэйшай адукацыі (увядзеньне двухузроўневай сістэмы ВНУ). Згодна плянаў, як яна задумана, рэформа рэзка абнізіць адукацыйны узровень беларусаў, створыць сацыяльныя праблемы, закрые шлях у навуку здольнай моладзі, выкліка агульную карумпаванасьць сістэмы вышэйшай адукацыі. Паўтарся, усё гэта робіцца не па прычыне бязглуздзіцы, а ў выніку зададзенай разбуральнай мэты.

РАЗБУРЭНЬНЕ ФУНДАМЕНТАЛЬНАЙ НАВУКІ

Навука даўно стала галоўным сродкам вытворчасьці. Але ўзровень і якасьць навукі вызначаецца не застасаваньнем тэхналёгіямі, а тэорыяй, акадэмічнымі дасьледаваньнямі, тым, што мы называем фундамэнтальнай навукай.

Акупацыйны рэжым заняўся спэцыяльным разбурэньнем беларускай акадэмічнай навукі. Ліквідавана выбарнасьць Прэзыдэнта Акадэміі Навук, абмежавана выбарнасьць акадэмікаў і член-карэспандэнтаў. Прэзыдэнта нацыянальнай Акадэміі Навук прызначае

былы старшыня дрэннага саўгаса, цяперашні кіраўнік рэжыму. Акадэміяй і наукай сталі кіраваць чыноўнікі, якія могуць звольніць любога дырэктара акадэмічнага інстытута і прызначыць, каго хочучь. Беларуская фундаментальная навука, якая страціла шмат навукowych кадраў у 90-х гадах і згарнула шмат перспектывных даследаванняў, цяпер апынулася пад пагрозай знішчальнага разбурэння. Вынікі рэгрэсу ў арганізацыйным развіцці фундаментальнай навукі выяўляцца напоўніцу крыху пазней. Направа ж будзе вымагаць дзясяткаў гадоў і вялікіх затратаў, каб выкарабкацца з цывілізацыйнай адсталасці, куды заганяе беларускую навуку акупацыйны рэжым.

ПАРАЛІЧ НАЦЫЯНАЛЬнай БІБЛІЯТЭкі

Усялякае мерапрыемства, усялякае дзеянне рэжыму, звязанае з нацыянальнымі каштоўнасцямі, усялякае будаўніцтва, ремонт, рэканструкцыя, рэарганізацыя, арганізацыя выдаўніцтва і г.д. — паўсюдна і без выключэнняў **не спрыяла гэтым каштоўнасцям, шкодзіла і было накіраванае на разбурэнне ці пагаршэнне**. Гэта ёсць мэтад, тэхналогія этнацыду. Тыповыя прыклады — „рэстаўрацыя” гістарычнай забудовы ў Менску (фактычнае знішчэнне гістарычнага гораду), шкодніцтва для Таварыства Беларускай Мовы, пераслед Саюзу пісьменьнікаў Беларусі, беларускай літаратуры, выдаўніцтва беларускіх кніг, часопісаў і г.д. Апошнія напады рэжыму на пісьменьнікаў гучаць так: выключыць з Саюзу пісьменьнікаў беларускіх літаратараў (а гэта вядомыя імёны), якія жывуць за мяжой, інакш, маўляў, Саюз пісьменьнікаў будзе зачынены і забаронены. Людзі, якія публічна абзывалі вялікага Быкава, пісьменьніка-франтавіка, літаратурным паліцаем і, фактычна, пазбавілі яго жыцця, здольныя на ўсё.

Нацыянальная бібліятэка для нацыі зьяўляецца атрыбутам суверэнітэту — такое ёсць важнае яе значэнне ў культуры. Будаўніцтва на ўскраіне Менску новага гмаху нацыянальнай бібліятэкі па асабістай ініцыятыве Лукашэнкі выклікала вялікую трывогу. Зразумела, што па адпрацаванай тэхналогіі акупацыйнага „дабрадзеяства” рытуецца замаха на сьвятое сьвятых нацыянальнай культуры.

Нацыянальная бібліятэка Беларусі размешчана ў цэнтры Менска. Месца там хапае і для пашырэння (будынкi навокал), і для будаўніцтва. Ды й так бібліятэка функцыянавала нармальна. Разбуральны сэнс пачаў выяўляцца цяпер, калі ў верасні быў дадзены загад тэрмінова пераехаць і адчыніць бібліятэку да Новага году (цяпер прадоўжылі да 1-га траўня 2006 г.). Нармальны пераезд бібліятэкі з 8-мільённым фондам кніг павінен займаць у сярэднім два гады. Аўрал у гэтай справе можа прывесці да непараўнанага знішчэння і паралічу фондаў, працы, навукова-даследчага і вучэбнага працэсаў у краіне.

У такім жа стылі і па такой жа тэхналогіі, як з Саюзам пісьменьнікаў, гістарычным Менскам і нацыянальнай бібліятэкай, абыходзяцца і зь Вялікім Акадэмічным тэатрам оперы і балета (рамонт, рэканструкцыя і аўральнае высыленне трупы на тры гады на розныя непрыстасаваныя сцэны). Гэта час (які могуць яшчэ і зацягнуць) дастатковы, каб страціць форму і разгубіць артыстаў. Сьвет жа вялікі.

Можна прааналізаваць любое дзеянне рэжыму ў сфэры беларускай нацыянальнай культуры, навукі, адукацыі і ўвогуле — нацыянальных каштоўнасцяў, і ўсюды ўбачым гэтую разбуральную схему акупацыйнай тэхналогіі. Аналіз двухсот гадоў расейскай акупацыі Беларусі пацвярджае да драбніц усе высновы і відавочнасці разбурэння нацыі, якія мы назіраем цяпер. Нацыя без нацыянальнай ідэі, без нацыянальнай мовы, без нацыянальных каштоўнасцяў, без свайго мінулага, духоўнага і сьвятога, губляе здольнасць да самаарганізацыі і барацьбы за сябе, перастае быць арганізаваным грамадствам, траціць будучыню, тэрыторыю і свабоду, часам аплакваючы і любуючыся сваімі пакутамі. Такую перспектыву беларусам крок за крокам стварае акупацыйны рэжым.

СТВАРЭНЬНЕ ПАДСТАЎНОЙ АПАЗЫЦЫІ

Незалежнасьць Беларусі вярнуў аб'яднаны нацыянальнай ідэяй Беларускі Народны Фронт. Галоўнай задачай расейскіх спэцслужбаў, пасьля прыводу Лукашэнкі да ўлады, стала ліквідацыя кіраўніцтва БНФ, потым захоп Народнага Фронту агентурай і пераардажэньне яго ў дэмакратычную прарасейскую партыю, тыпу АГП. (Гэтыя пляны, дарэчы, пазьней выбалбатала агентура ўплыву ў БНФ, якая цьвердзіла нават, што нацыянальная ідэя памерла і вычарпала сябе.) Прыйдзе час, і пра ўсё будзе сказана наўпрост, цяпер жа толькі зазначу, што забойства кіраўніка БНФ намячалася ў 1996 годзе перад V-м Зьездам Фронта і рыхтавалася яно не ў беларускім КГБ, а ў іншых структурах.

Тым часам ні Масква, ні ейны рэжым нічога не маглі зрабіць з Народным Фронтам. Рух набываў масавы характар. Да БНФ далучылася моладзь.

У 1997 годзе адбыўся V Зьезд БНФ, на якім была прынятая канцэпцыя Беларускага Вызвольнага Руху, на чале з Фронтам, які выступаў аб'яднальнікам усіх беларускіх апазыцыйных сілаў. Гэта абазначала, што прамаскоўскаму акупацыйнаму рэжыму ствараецца аб'яднаная нацыянальна-дэмакратычная альтэрнатыва, на якую Масква і ейная разьведка ня мелі дастатковага ўплыву, і ўсялякая зьмена ўлады ў Беларусі прывяла б да кіраўніцтва ў краіне беларускія нацыянальныя сілы. На гэтым стаўся б канец расейскім прэтэнзіям на Беларусь.

Тут Масква запрацавала з усёй моцы, падключыла міжнародныя рэсурсы. Ужо праз некалькі месяцаў быў створаны нібыта міжнародны агентурны праект „Хартыя-97” (задача яго напачатку — прымаць заходнія сродкі пад „дэмакратыю” ды „правы чалавека”, а таксама — забесьпячэньне грамадзтва адпаведна прасеянай інфармацыяй).

Неўзабаве ў Менск прысылаюць у якасьці кіраўніка Місіі АБСЭ мацэрага нямецкага разьведчыка Ганса-Георга Віка, які заключае таёмнае пагадненьне з КГБ і пачынае ў альтэрнатыву БНФ працу па стварэньні ненацыянальнай (неадраджэнцкай) „апазыцыі” рэжыму. На гэта былі выдаткаваныя вялікія сродкі. Праз год „апазыцыя” была сфармаваная.

У гэты ж час распачынаюць так званы „Праект Чыгір” па зьнішчэньні БНФ (сумнавядомыя альтэрнатыўныя выбары прэзыдэнта ў 1999 г.) Галоўнай выканаўчай асобай праекту стаў В. Ганчар. Пра гэта ўжо мной пісалася, і прыйдзе час — скажача Масква прапанавала аднаму дзеячу ўзамен за аўкцыійныя ільготы для расейскіх фірмаў падчас будучай прыватызацыі на Беларусі (пасьля зьмены рэжыму, значыць). Дзеяч адмовіўся, пра гэта даведаўся В. Ганчар, паехаў у Маскву і прапанаваў свае паслугі. Паслугі прынялі і далі заданьне, разам са сродкамі. Заданьне Ганчар праваліў і неўзабаве зьнік. „Прадажа імя” маскоўцам каштуе, як аказалася, даражэй, чым Лукашэнку. (Хаця я і па сёньня не выключаю, што Ганчар жыве.)

Вынік усіх гэтых афэраў стаўся для краіны вельмі шкодным. **Беларусь згубіла нацыянальную альтэрнатыву ў апазыцыі.** Народны Фронт быў расколаны, а прагматычная частка яго далучылася да ненацыянальнай вікаўскай апазыцыі. Нацыянальна-вызвольная частка Фронту страціла ўласьцівасьць шырокага масавага руху. За альтэрнатыву рэжыму антыбеларускія сілы пачалі рэкламаваць вікаўскую „апазыцыю”. Гэта значыць, што пры зьмене рэжыму ўлады Беларусь зноў можа страціць нацыянальную будучыню.

Пасьля маёй эміграцыі (вясна-1996) маскоўская разьведка выпрабавала на грамадзтве некалькі формулаў скрыўленага вобразу: „политический труп”, „сбежал”, „струсил”, „я бы родину не оставил” і г.д. Адначасна пачалася кампанія сярод „дэмпартыяў” па „выбару нацыянальнага лідэра”. Гэта абсурд, але яго абгрунтавалі і сцьвердзілі, што нацыянальнага лідэра можна выбраць. На ролю нацыянальнага лідэра пагадзіўся Генадзь Карпенка і неяк гэтую ношу цягнуў, пакуль не пачаўся „праект Чыгір” (1999 г.) і ён ня ўбачыў, што ўсё

каламуцяць без яго. Пачаліся званкі ў Варшаву, і неўзабаве (здаецца, дзесьці ў сярэдзіне сакавіка) Карпенка прыехаў, і мы спаткаліся. З размовы высветлілася, што Карпенка даволі добра разумеў сутнасць маскоўска-ганчароўскай аферы і быў ня столькі пакрыўджаны, колькі абураны нізкасцю яе выканаўцаў. Ён прапанаваў мне супрацоўніцтва ў так званых „альтэрнатыўных выбарах” (у якіх я вымушаны быў удзельнічаць, каб мець магчымасць уплыву на сітуацыю). Дамовіліся, што 31-га сакавіка Карпенка прыедзе ў сядзібу БНФ на сумеснае паседжаньне, дзе будзе прыняты тэкст пагаднення аб ягоным супрацоўніцтве з Фронтам і са мной і зроблена адпаведная сумесная заява.

Гэта абзначала б поўны правал маскоўскай палітыкі. Чалавек, якога яны падрыхтавалі і, ў піку маёй асобе, выбралі на нацыянальнага лідэра, прыехаў да мяне і мы дамовіліся аб сумесных дзеяннях супраць іхняй палітычнай авантуры (у якую яны ўжо ўбухалі сродкі).

31 сакавіка ўвечары Карпенку чакалі ў сядзібе БНФ (я некалькі разоў званіў і цікавіўся). Але Карпенка не прыехаў. У гэты дзень яго (я так мяркую) атруцілі (выклікалі інсульт). Праз тыдзень ён памёр.

ІЗАЛЯЦЫЯ

У ізаляцыі Беларусі ад усяго сьвету зацікаўленая Расея. Гэтым яна прывязвае свайго стаўленьніка да сябе і пазбаўляе манэўру. Захад спрыяе ізаляцыі часткова з-за неразуменьня справы, а больш з-за таёмнай ці яўнай падтрымкі расейскай палітыкі на ўсходзе.

Цяпер, рыхтуючыся захаваць рэжым Лукашэнкі, Масква паставіла задачу грунтоўна ізаляваць Польшчу, каб перашкодзіць польскім дэмакратычным уплывам у час прэзыдэнцкіх выбараў на Беларусі ў 2006 г. і запабегчы паўтарэньню „ўкраінскага сцэнару” 2004 г. Дзеля гэтага быў штучна створаны і раздзьмуханы канфлікт у Саюзе палякаў Беларусі. Масква надзіва лёгка дасягнула патрэбных вынікаў, скарыстаўшы пэрманэнтны змацыйны стан у польскім палітычным жыцці, а зрэшты, і неразуменьне некаторымі палітыкамі падзеяў на ўсходзе.

ЗАМЕНА НАСЕЛЬНІЦТВА

Беспрацоўе на Беларусі — вынік мафійнай палітыкі ў эканоміцы, разбурэньня і тармажэньня прадпрымальніцтва, дзеяньня кантрактнай сістэмы, дрэнных падаткавых правілаў, кантролю над людзьмі і г. д. У выніку страты працы і немагчымасьці зарабіць беларусы масава едуць у Расею ў шэры бізнэс ці проста ў рабства. Шмат хто не вяртаецца жывым. Сотні гінучь у расейскім крымінальным грамадзтве. Часта іх нават не рабуюць, а забіваюць самы крымінальныя працадаўцы, каб не выплочваць заробку. І ўсяроўна беларусы едуць у Расею. Захаду яны баяцца, а шлюзы адчыненыя толькі на ўсход. На 2005 год амаль мільён работнікаў-беларусаў выехаўшы на працу ў Расею. Гэта вялікія страты для Беларусі. Умовы выезду на заробкі ствараюцца штучна. Расея крымінальная і эканамічная зацікаўлена ў прышлай рабочай сіле. Гэта ўплывае на палітыку Расеі. На канцовым этапе этнацыду, калі б беларуская нацыя поўнасьцю была б адарваная ад сваіх каранёў і зрусіфікаваная, чакаецца замена насельніцтва (КГБ зрабіў высновы з савецкага вопыту). Беларусі будучь імкнучца выштурхнуць са сваёй краіны на ўсход і часткова — на захад (моладзь, інтэлект). Рэшта, як мяркуюць, дэградую і паддасца агрэсіўнаму прышлему насельніцтву, якое будзе пад абаронай акупацыйнай палітыкі.

Суды ж у Беларусь у выпадку вырашэньня пытаньня зь немцамі аб Усходняй Прусіі будзе ськінута вытворча непэрспэктыўнае старое насельніцтва з так званай Калінінградзкай вобласьці. Расейцы маюць вялікі вопыт па вывазе, перасяленьні і зьнішчэньні цэлых народаў. Яшчэ ў 60-х гадах, напрыклад, існаваў плян і прадпісаньне, што ў выпадку вайны ўсё латышкае насельніцтва машынамі і цягнікамі вывозілі б у глыб Расеі (я ўжо не ўспамінаю пра чачэнцаў ды крымскіх татарцаў).

Плян замены беларускага насельніцтва, дарэчы, ужо ажыццяўляецца. Гэта адбываецца лёгка, бо хто свайго ня любіць, той свайго і не бароніць. У Беларусь ськінуць акупацыйныя адпады з Прыбалтыкі, перасяляюць з Паўночнага Каўказу, а цяпер пачнецца (ужо пачалася) перакідка расейскага асадніцкага кантынгенту з Казахстану, паколькі Казахстан адрадзіў сваю нацыянальную мову і зрабіў яе дзяржаўнай у сваёй краіне.

Акупанцкае расейскае насельніцтва — гэта ўнікальная публіка. Я такіх на сьвеце яшчэ не сустракаў. Каб не размаўляць на мове краіны і народа, сярод якога жывуць, яны гатовыя зьехаць за тысячы кілёмэтраў. Вядома ж, іх кіруюць у Беларусь.

Замена насельніцтва акупацыйнымі ўладамі лічыцца злачыствам па міжнародных законах, але хто там калі ў Расеі трымаўся за нейкія законы? Ды і хто сказаў, што ў Беларусі, маўляў, акупацыйны рэжым? Прэзыдэнта ж самы выбралі, ды яшчэ й „прагаласавалі“, каб ён мог быць прэзыдэнтам колькі захоча. Зразумела, гэта фальсіфікацыя, але ж на незаконны рэфэрэндум і на выбары пайшлі, паддаліся рэжыму і „апазыцыі“, ведаючы, што яны народ ашукаюць.

ЗАХАД — БЕЛАРУСЬ — РАСЕЯ

Акрамя прапагандысцкіх ілюзіяў пра Расею, у асяроддзі пэўнай часткі беларусаў прыжыўся міф пра заходнюю падтрымку і дапамогу. Маўляў, захад нам дапаможа. Але гэтак кажа той, хто пра захад нічога ня ведае. Не дапаможа! І ніколі не дапамог!

Захад (а гэта найперш тры краіны: Вялікабрытанія, Францыя і Нямеччына) будзе падтрымліваць Расею. Мэнтальнасьць Захаду да вульгарнасьці прагматычная, а думаньне рацыянальнае. Захад быў і ёсьць у пераважнасьці левым, а зацікаўленасьць у танным расейскім газе, нафце і рынку вырашае ўсе ягоныя дачыненні і ўсю ягоную палітыку.

Ведаючы гэта, трэба разумець агульную палітыку і дыпляматыку Расеі і Захаду (найперш Нямеччыны). Намер будаўніцтва паўночнага газаводу з Расеі ў Нямеччыну праз Балтыйскае мора (які каштуе ў пяць разоў даражэй, чым праз Беларусь-Польшчу) ёсьць вынік супольнай стратэгіі. Калі паўночны газавод пабудуюць, створацца ўмовы для чарговага пакту Молатава-Рыбэнтропа, і рана ці позна гэтыя ўмовы захочуць скарыстаць новымі мэтадамі. Усходняя Эўропа, каб абараніць сябе, ужо цяпер павінна рэальна думаць аб пэрспэктыве Балтыйска-Чарнаморскай Супольнасьці (БЧС) і аб пераарыентацыі нафтавых плыняў па лініі Поўнач-Поўдзень.

Беларусы ня раз за апошнія гады маглі пераканацца, што Захаду (найперш пералічаныя намі краіны) цалкам напляваць на нашу нацыянальную бяду, нацыянальныя праблемы, этнацыд, вынішчэньне мовы, памяці ды беларускай культуры. Яны ня хочуць мець сабе праблемаў на ўсходзе ні з транзітам, ні з трубой, ні з газам, ні з крыміналам. А таму, якая там Беларусь, якая там мова, культура, традыцыі, мараль — усё гэта іх не абходзіць і нічый боль не цікавіць. Для іх спакойней, каб Беларусі ўвогуле не было. Тады мелі б справу толькі з Расеяй. І газ бліжэй, і Польшча будзе паслухмянай.

Яскравы прыклад — цыннічныя адносіны да нашай Чарнобыльскай трагедыі (апошняя канфэрэнцыя МАГАТЭ ў Вене, верасень-2005), ці афэра з радыёэстанцыяй „Нямецкая хваля“. Яны (у Брусэлі) былі „зьдзіўленья“ шырокім абурэньнем беларусаў супраць нямецкай русіфікацыі радыёэфіру на Беларусь і пачалі неразумна выкручвацца. А які вынік? Эўракамісія аб’явіла чарговы тэндар (2 мільёны эўра) на новы праект замежнага так звананага „дэмакратычнага“ вьшчаньня на Беларусь. Ва ўмовах тэндару зноў пазначана ... расейская мова.

Наш абаронца ў Эўрапарляманце паляк Януш Анышкевіч камэнтуе, што „чыноўнікі ў Брусэлі ўвогуле не разумеюць, якую ролю адыгрывае беларуская мова, якая ў сучаснай Беларусі, акрамя іншага, ёсьць носьбітам грамадзянскай сьвядомасьці“.

Калі яны нічога не разумеюць, то іхнае месца не ў парляманце. Аднак жа ўсё яны разумеюць (ім растлумачылі), але робяць — сваю палітыку ў сваіх інтарэсах. **Толькі наша**

нацыянальная сіла і дзяржаўная беларуская моц магла б прымусіць іх лічыцца з нашымі інтарэсамі.

Брусэльскія афёры з русіфікацыйным вяшчаннем на Беларусь, думаю, што расплюшчылі вочы шмат якім даверлівым беларусам, што такое заходняя „дапамога” і што такое лібэральная „дэмакратыя”.

НЕПРАДРАШЭНСТВА

Дастаткова нават пабежнага погляду на Расею, каб убачыць, што, ня гледзячы на супярэчнасці і суперніцтва розных палітычных сілаў, праўрадавых ды апазыцыйных, у Расеі няма і ніколі не было рускіх антыімперскіх рухаў і нават асобаў, якія б падтрымлівалі, скажам, незалежнасць Беларусі.

Менавіта па гэтай прычыне ў час расейска-імперскіх расколаў, закалатаў і смуты, нацыянальна-дэмакратычныя арганізацыі народаў не маглі ўступаць у саюз з рускімі апазыцыянерамі ў змаганні з расейскім рэжымам.

Расейская апазыцыя (любога кшталту), зыходзячы з сваёй імперскай мэнтальнасці, выпрацавала адпаведна і імперскі падыход агульнага змагання з афіцыйным расейскім рэжымам. У 1950-х гг., з пачаткам халоднай вайны, гэты падыход называлі ў эміграцыі „непрадрашэнствам”. Сутнасць яго ў наступным. Расейцы прапаноувалі аб’яднаць намаганні ўсіх народаў былой Расеі, каб зваліць бальшавіцкі рэжым у СССР. Гаварылася: галоўнае — разам ськінуць бальшавікоў, а там ужо будзем разбірацца, каму колькі якой свабоды трэба.

Беларусы, украінцы, грузіны, эстонцы і г.д. згодныя былі змагацца разам з расейцамі, але пры ўмове вызначэння гарантыяў вяртання незалежнасці іхных краінаў. Гаранты павінны быць абумоўлены заранёў.

„Не надо предрешать, — махалі рукамі расейскія дэмакраты — змагары з бальшавізмам, — это расстроит единство.” І г.д.

За непрадрашэнцамі пайшлі толькі агентура і недалекія людзі, які слаба разбіраліся ў палітыцы. Народы ўтварылі сваі блёк у змаганні з бальшавіцкай імперыяй. Непрадрашэнства ж стала кляймо палітычнай тупасці і здрады.

Ня трэба нават спецыяльна разумецца ў палітычных справах, каб уцяміць, што, звалішы бальшавізм без папярэдніх гарантыяў і ўмоваў, усе патрапяць у першапачатковы стан дабальшавіцкай расейскай імперыі, і кожнаму прышлося б зноў даказваць перад Расеяй сваё права на незалежнасць (можа і зброяй), прытым трэба ўлічваць, што вагавыя катэгорыі Расеі і краінаў народаў розняцца. Ды й які гэта змагар пагадзіўся б змагацца за аднаўленне над сабой расейскай улады, а потым — зь ёю „разбірацца”.

Тым ня менш, ня знікла расейская мэтодыка і не пераводзяцца дурні ў Вялікім Княстве.

У Беларусі паняцці непрадрашэнства ёсць цяпер, бадай што, найбольш распаўсюджаныя агентурныя тэзісы, напрыклад: „Мы за беларуский язык, но не надо выпячивать, сначала необходимо возродить экономику.” Альбо такая лапідарная сэнтэнцыя: „Спачатку трэба зрабіць дэмакратычную краіну, а потым ужо заняцца беларускай матчынай мовай” (генэрал В. Фралоў).

Непрадрашэнства сёння — гэта асноўнае тактычнае разуменне так званай „вікаўскай апазыцыі”. Прыходзілася чуць нават у Нью-Ёрку аднаго такога дзеяча, які з сур’ёзным выглядам хваліўся, як добра, маўляў, што яны з’ядналіся з камуністамі і агэпоўцамі і дружна ідуць на выбары „пяцёркай плюс”. Разам, значыцца, звалім Лукашэнку, а там ужо будзем разбірацца, хто куды і што каму належыць.

Вось гэта думальнікі! Тады ўжо позна будзе разбірацца, бо за „думальнікаў” разьбярацца Масква (разам, дарэчы, з агэпоўцамі і камуністамі).

Аб’яднаньне супраць рэжыму ў Беларусі ня можа быць на аснове непрадрашэнства,

бо канфлікт з рэжымам Лукашэнкі — гэта ёсць канфлікт з Расеяй, дзе пытаньне гарантыяў незалежнасьці ёсць галоўным. „Непрадрашаючы“, можна толькі зьмяніць адну акупацыйную ўладу на другую акупацыйную ўладу, як правіла, на яшчэ горшую.

ПЕРАД ВЫБАРАМІ

Перад выбарамі абвастралі ўсе прыкметы акупацыйнай палітыкі. Зноўку Масква ўзялася за падрыхтоўку прыняцця так звананага „канстытуцыйнага акту“, пры дапамозе якога мяркуюць ліквідаваць нашу дзяржаву і незалежнасьць. Рэжым не цырымоніцца таксама ў чорнай прапагандзе. Масква не сароміцца хлусні. Цэлыя каманды гэбўскіх „спэцоў“ накіраваныя ў Інтэрнэт, працуюць на Інтэрнэт-старонках і на форумах з 8.00 да 18.00 (з перапынкам на абед). Абмяркоўваюць тэмы, кшталту: „Пазьняк — прадатэль родины“. Адпрацоўваюць аргумэнтацыю і артыкуляцыю зьняваг.

Тым часам на беларускім тэлебачаньні (9 жніўня) паказваюць архіўныя кадры — мой даўні выступ у парляманце і голас дыктара за кадрам: „Пазьняк нядаўна паслаў сваіх эмісараў на Каўказ да Басаева, каб сабраць тэрарыстаў для зьвяржэньня законнай улады ў Менску“. (Няўжо на Беларусі такое яшчэ хто-небудзь слухае?)

У гэты ж дзень 9 жніўня на радыё „Свабода“ выступае іншы штатны суб’ект з Масквы П. Шарамет. Гэты — агучыў старую гэбўскую міфалёгію, якую некалі, у 90-х, даручылі агучваць, відаць, А. Фядуту. Той спачатку папісваў, але потым пераключыўся на іншыя распрацоўкі. А міфалёгія такая: „Пазьняк і Лукашэнка — ворагі беларускага народа“, „Пазьняк і Лукашэнка — гэта адно і тое ж“. Канструкцыя накіраваная, здаецца, на абалванваньне маладых.

Адначасна на гэтую ж тэму і з гэтай ідэяй выступае ў „Народнай Волі“ трэці пастаянны „пісачель“ Ю. Хадыка. Гэты нават спасылаецца на Фядуту, маўляў, Лукашэнка і Пазьняк „блізняцы-брацьці“, плюс „нарцыс“. З гэтай нагоды чакаецца яшчэ выступ С. Букчына, які спецыялізуецца па абзываньні мяне „фюрэрам“ (паўтор яшчэ капэзэсаўскіх распрацовак). „Публіцысты“ (каманда чатырох) заўсёды пішуць і мовяць супраць мяне разам, „владзею сломам“, цытуюць Пушкіна, Плутарха, Жабацинскага.

Набліжаецца выбарчая кампанія, і зноўку вылазяць дзеці хлусні.

ІНФАРМАЦЫЙНЫЯ ПУСТЫШКІ

Расейская агентура і ейныя палітэхнолягі ў Беларусі выкарыстоўваюць цэлы арсенал абдурваньня грамадства, пускаюць розныя інфармацыйныя вірусы, ствараюць міфалёгіі, прыдумваюць розныя неіснуючыя гісторыі, разыгрываюць спэтаклі.

Стандартна, калі адбываюцца нейкія заплянаваныя рэжымам падзеі, то, каб запабегчы супраціўленьню і зрыву, прыдумваюць „інфармацыйныя пустышкі“ ці падзеі „адцягненьня ўвагі“. Клясычнай інфармацыйнай пустышкай было, напрыклад, зьяўленьне Т. Віннікавай з „зоны маўчаньня“. У друку пачынаюць на ўсе лады лямантаваць, абмяркоўваць, дуспугаваць, задаваць пытаньні і г.д., хоць ніякай рэальнай інфармацыі ў заявах і ў інтэр’ю Віннікавай не было, адна пустата. Але гэты псэўдаінфармацыйны ажыятаж адцягваў увагу грамадства ад іншай падзеі, якую рэжым хаваў і абрабляў пад мішурой пустазвонства інфармацыйнай пустышкі. Увага грамадства ў гэты час пераклучалася на пустую інфармацыю.

Першы раз служба, якая вывезла Віннікаву з-пад арышту за мяжу, выпусьціла яе 8-га сьнежня 1999 года у той дзень, калі Ельцын з Лукашэнкам падпісалі антыканстытуцыйны акт аб стварэньні так званай беларуска-расейскай „дзяржавы“ („саюзу“). Былі пікеты і нешматлікія дэманстрацыі супраць у Менску. Але ўвесь гэты антынацыянальны факт, увесь гэты вар’яцкі антыбеларускі ўчынак адышоў тады на трэці плян, патануў у журналісцкім пустазвонстве вакол інфармацыйнай пустышкі Віннікавай, пасьяла чаго

Віннікаву зноў надоўга схавалі. І так зрабілі, здаецца, тры ці чатыры разы, пакуль увесь тавар ня выйшаў у расход.

7-га ліпеня гэтага года нейкі амапавец у Менску ўдарыў кулаком у твар жанчыну Святлану Завадзкую. Выпадак агідны і дзікі. Цэлы месяц ў паўных колах у Маскве, Менску, Празе і Брусэлі і г.д. не сыціхалі гаворкі, абурэнні, заявы, рэзалюцыі з гэтай прычыны, казалі пра парушэнне першоў чалавека, зьверскасць дыктатуры, апэлявалі да Масквы і г.д. Дарэчы, калі ў Расеі забіваюць беларусаў ці спрабуюць забіць у Менску кіраўніка Кансэрватыўна-Хрысціянскай Партыі — БНФ Юры Беленькага (2000 г.), ці кідаюць у засьценкі хворага і гераічнага Ўладзімера Плешчанку, ніхто ў Эўропе не лямантуе. Яны гэтага ня бачаць. А тут такі лямант? Зрэшты, мы ведаем, што такое ў Эўропе падвойны стандарт. Гэта галоўная рыса лібэральнай палітыкі — ілгачь альбо замоўчваць пра ўсё, што не адпавядае іхным паняццям.

Потым, аднак, усё сыціхла. Нікога не судзілі, нават толкам не даведаліся, хто ўдарыў С. Завадзкую. Інфармацыя зышла на нуль. У чым жа справа? А справа выглядае так. У Маскве расейскія спэцслужбы ў асобе сустаршыні Савета па знешняй і абарончай палітыцы РФ (СВОП) С. Караганавы і былой «дэмакраткі» Э. Памфілавай (кіраўніца Савету пры прэзідэнце РФ па справах развіцця інстытутаў грамадзянскай супольнасці) утварылі «расейска-беларускую камісію па абароне правоў чалавека». Шыльдачку стварылі для Эўропы. Маўляў, глядзеце, мы, маскоўцы, займаемся беларускай праблемай. Раскрутку зрабілі па-гэбоўску проста і, на іхны розум, «эфэктна». У Менску ўсе былі ў зборы; камэры, журналісты, ішла здымка з выгаднага ракурсу, правільна выбраны кадр; вось падходзіць амапавец проста ў кадр і ні з таго ні з с'яго, ня моцна, але адчувальна і гніосна б'е жанчыну, якая стаяла ў пікеце, у твар.

Тэлебачаньне ўсяго сьвету паказала гэты кадр (а Масква, дык з раніцы да вечара, і назаўтра), С. Завадзкая тут жа (падказалі, хто трэба) звяртаецца ў Маскву ў новаспечаную «камісію» да імпрэрыяліста Караганавы і былой дэмакраткі Памфілавай. Тыя — у цэнтры ўвагі, даюць інтэрв'ю, «рашаюць» праблему на віду перад Захадам, надзьмуваюць шчокі, робяць заявы «о русских в белорусских тюрьмах» (пра рускіх крымінальнікаў, значыць) і г.д. І ўсё — дзеля рэкламы фальшывай палітыкі, дзе караганавы «мнят себя стратегами». Брыдка было на ўсё гэта глядзець.

Беларусам трэба разумець, што нават калі маскоўцы пачнуць адзін з аднаго жыўцом скуру здзіраць, то Запад усяроўна будзе прасіць Маскву, каб яна, маўляў, паўплывала на рэжым Лукашэнкі наконт «дэфіцыту дэмакратыі» ў Беларусі. Якая ўжо там дэмакратыя ў Расеі, якая за некалькі гадоў рускага тэрору на Каўказе забіла 50 тысячаў чачэнскіх дзяцей, мы ведаем.

Гэтым летам сабраліся кіраўнікі Польшчы, Латвіі, Украіны і Летувы абмеркаваць, як дапамагчы незалежнасці Беларусі. Усе ж зацікаўлены мець суседам самастойную і дэмакратычную Беларусь, а не вялікага агрэсара пад дзв'ярыма. (Дарэчы, зборкі і нарады кіраўнікоў нашых краінаў-суседзяў робяцца ўжо звыклымі).

Першага верасня тут жа перад журналістамі выступае такі Малазадэ (спэцдакладчык, «спэцыяліст» па Беларусі), які агучвае ў Радзе Эўропы чужыя думкі, не разумеючы, відаць, іх сэнсу, і заяўляе: «У Радзе Эўропы ёсьць спэцыяльны зварот да Расеі — выкарыстаць уплыў на Беларусь для таго, каб паспрабаваць памяншаць сітуацыю з правамі чалавека».

Назаўтра перад расейскімі думцамі «Единой России» выступае прадстаўнік палаты абшчынаў зь Вялікабрытаніі Робэрт Уолтэр і кажа: «Расея можа дапамагчы Эўропе ў «наладжваньні сітуацыі ў Беларусі». Зьдзіўленыя расейцы пытаюць, ці не абмовіўся ён? «Не, — кажа Уолтэр, — Беларусь ваш бліжэйшы сусед і сыбра. Гэтак, як у Расеі, яе не разумеюць ні ў Францыі, ні ў Нарвэгіі. Таму дэмакратычныя пераўтварэнні ў Беларусі **мы маглі б падзяліць паміж аб'яднанай Эўропай і Расеяй. Гэта нашыя агульныя эўрапейскія праблемы.**» (*Известия Ру.* www.izvestia.ru/politic/article2595917)

Ведаем мы ўжо такіх «дзялільшчыкаў» ў нашай беларускай гісторыі. Але цікавае

іншае: калі надта трэба, то яны й Расею назывуць Эўропай. Гучыць гэты сьпіч ангельца, як у дрэннай драматургіі. Адчуваецца фальш? У чым жа справа?

Уся іхняя лухта з „правамі чалавека“, якімі мусіць нібыта займацца Расея (толькі Расеі гэтым і займацца), гаворыцца зусім дзеля іншага. (І гэта ўжо адзначылі нават заходнія аналітыкі.) Эўропа Заходняя баіцца аб яднаньня і сэпарацыі Эўропы Ёсходняй у Эўразьвязе, і найперш — узаемадзейненьня паміж Польшчай, Беларусыяй, Украінай, Летувай і Латвіяй (былая Рэч Паспалітая ці наша ідэя Балтыйска-Чарнаморскай супольнасьці). Таму, дарэчы, Эўразьвяз і ня хоча прымаць Украіны. Лепш Турцыю (там, трэба разумець, Эўропы болей).

Такім чынам, хоць бы там Пуцін наладзіў яшчэ дзесяць Бесланаў з расстрэламі, уолтары ўсяроўна паедуць у Маскву цягнуць Расею ў „вырашэньне“ беларускіх праблемаў, каб „падзяліць“, як кажа Ўолтэр, інтарэсы і ня даць скансалідавацца Ёсходняй Эўропе. Вось чаму Эўракамісія, памятаючы таксама пра расейскія нафту і газ, стаіць насмерць, каб не дапусьціць да ўдзелу ў тэндары на радыёвяшчаньне для Беларусі ўсходне-эўрапейскай краіны, якія маюць усе тэхнічныя ўмовы для беларускага вяшчаньня (асабліва Польшча і Летува) і толькі патрабуюць рашэньня. І вось чаму Эўразьвяз так упарта хоча заштурхнуць расейскую мову ў беларускі эфір, каб дагадзіць Маскве.

ТЭРАКТЫ

Акрамя „пустышак“, расейскія службы ўжываюць бесчалавечыя сродкі адцягненьня інфармацыйнай увагі — тэракты. На тэрактах пуцінскіх „байцоў нябачнага фронту“ злавлілі ня раз, напрыклад, узрывы дамоў разам зь людзьмі ў Маскве і Валгадонску і потым — спроба ўзрыву ў Казані (каб распаліць вайну ў Чачэніі), забойства Зелімухана Яндарбіева (калі гэбоўскіх тэрарыстаў злавлілі і судзілі) і іншыя выпадкі. Расейскі КГБ з прыходам Пуціна аднавіў міжнародную тэрарыстычную дзейнасьць. Калі ўлічваць статыстыку фактаў тэрарызму, то лёгка вылучыць тыя, якія супадалі з пэўнымі палітычнымі падзеямі і адцягвалі ўвагу на сябе, спрыялі такім чынам разьвіцьцю зададзеных палітычных працэсаў дакладна гэтак жа, як і „пустышкі“. Розьніца толькі ў маштабах. Цана такой палітыкі — кроў. Ааналіз наводзіць на думку аб каардынацыі тэрору з палітычнымі падзеямі ў Расеі і Беларусі.

Аб кіраваньні сусьветным тэрарызмам з Расеі пераканаўча (з дакумантамі ў руках) даводзяць былыя функцыянеры расейскай разьведкі, што пасяліліся на Захадзе, а таксама рускія аналітыкі і дэсідэнтаы (А. Літвіненка, У. Букоўскі і інш.)

Вялікія тэракты папярэднічалі і істотна паўплывалі на сітуацыю з выбарамі ў Беларусі ў 2001 і ў 2004 гадах. Выбары 2006 года па значымасьці для пуцінскага і лукашыскага рэжымаў пераўзыходзяць нават 2001 і 2004 гады. Змрочная статыстыка наводзіць на невясьлёлы меркаваньні і трывожны прагноз. Але такая рэчаіснасьць.

Ці ведаюць на Захадзе пра тэрарыстычную ролю Расеі? На мой погляд — так. Каму трэба — ведаюць. Але кіруюцца, відаць, лёгкай „палітычнай мэтазгоднасьці“. І адпаведна — маўчаць.

АДЗІНСТВА НАЦЫІ

Дэмакратычная нацыя — жывы грамадзкі арганізм, дзе спосаб існаваньня вызначаецца большасьцю, з роўнымі гарантыямі для ўсіх. Дэмакратычны парадак тым ня менш нярэдка парушаецца (наігорш калі дыктатура ці аўтарытарызм) і бальшыня (ці частка) тралляе ў бяспраўнае становішча ці траціць гарантыі сваіх правоў. Але бывае стан, калі, ня глядзячы на супярэчнасьці, нацыя мусіць мець усеагульнае адзінства для захаваньня сябе, сваіх інтарэсаў і сваіх каштоўнасьцяў. Чым большая шкала гэтага адзінства і чым большая мабілізацыя, тым больш духоўна і пасіянарна мацнейшае ёсьць нацыянальнае грамадзтва і лепшая здольнасьць яго да выжываньня ў неспрыяльных абставінах. **Якія б ні былі**

разьбежнасьці ідэалягічнага і палітычнага кшталту, здаровае нацыянальнае грамадства заўсёды здольнае дасягнуць адзінства ў адпаведных абставінах.

На зьнішчэньне гэтай здольнасьці найбольш і накіраваная разбуральная дзейнасьць зьнешняй разьведкі Расеі ў Беларусі. У цяперашніх выступах некаторых палітрусіфікатараў з лукашэнкаўскай „палаткі” (В. Абрамава) мяне здзівіла іхняя азлобленая памяць пра непрыкметны эпізод у палітыцы БНФ — стварэньне Антыкрызіснага Камітэту. Пра гэты факт ужо мала хто памятае, але пэўным асобам ён памятаецца і ненавісны.

Антыкрызісны Камітэт быў створаны па ініцыятыве Беларускага Народнага Фронту і беларускіх патрыятычных арганізацыяў у 1992 годзе і ўяўляў сабой дамову паміж усімі апазыцыйнымі сіламі Беларусі, урадам і Вярхоўным Саветам аб адзінстве супольных дзеяньняў беларускай улады і апазыцыі на выпадак рэальнай пагрозы суверэнітэту і незалежнасьці Рэспублікі Беларусь і неабходнасьці яе абароны.

Ня глядзячы на яўнае нежаданьне кантактаваць з Апазыцыяй БНФ, урад Кебіча ўсё ж пайшоў на гэтае пагадненьне. Паседжаньне і заключэньне пагадненьня адбылося ў малой залі Дома літаратара. Антыкрызісны Камітэт не засьведчыў нейкай рэальнай дзейнасьці, але сам факт такога паразуменьня паказаў на існаваньне здоровага грунту нацыі, якая здольная да кансалідацыі.

Гэта аказваецца моцна занепакоіла русіфікатараў і рускую разьведку. Пагроза незалежнасьці Беларусі была толькі з боку Расеі, і расейцы ўбачылі, што беларусы здольныя сьведама арганізавацца супраць іхняй агрэсіі, што мэтад „падзяляй і ўладай” тут ужо можа не спрацаваць.

Тым часам акупацыйны рэжым Лукашэнкі, які стварылі цяпер на Беларусі крамлёўска-лубянскія нішчыцелі, выключнае кансалідацыю ўлады і нацыянальнай апазыцыі пры любой пагрозе, нават, калі б Расея (ці НАТО) пагражалі вайной. Прычына ў тым жа — рэжым антыбеларускі, і для ягонай улады не існуюць кансалідуючыя нацыянальныя каштоўнасьці, ён іх топча гэтак жа, як нацыянальныя інтарэсы і нацыянальны аўтарытэт. Акупацыйны рэжым і нацыянальна-дэмакратычная апазыцыя ёсьць антыподы, ворагі, тут няма крытычных пунктаў яднаньня. Нават ягоная так званая „дэмапазыцыя”, створаная пры ўдзеле агентуры, як аказалася, ня мае зь ім бясспрэчных кропак нацыянальнай кансалідацыі. Гэта, дарэчы, праілюстравала дыскусія аб русіфікатарскім вяртаньні на Беларусь „Нямецкай хвалі”. Агентура адкрыта выказала незадавальненьне сваёй „дэмапазыцыяй” за тое, што яна ў большасьці падтрымала беларускую мову ў эфіры.

Для ажыццяўленьня сваіх задумаў па расколу беларускай нацыі Масква знайшла актыўны тыпаж з псіхалатычнай мэнтальнасьцю; для яго ўсюды ворагі, ён любіць толькі крытыкаваць, пагражаць, „разносіць”, выказваць недавер, падазраваць і вечно змагацца з падкопамі, змовамі, варожымі намерамі і г.д. Але галоўны ягоны вораг — беларуская мова, беларуская культура і беларуская нацыя. Уплываць на такую асобу — псіхалатычная вывучка, а ў КГБ хапае ўсялякіх „вывучак”. Лукашэнка разламаў беларускае грамадства так, што ў дачыненні да ягонай асобы і да ягонай „палітыкі” яно ня склеіцца ні пры якіх абставінах. Гэта нават ня Кастро, не Хусэйн і нават ня Кім Чэн Ір, гэта чужак для беларускай культуры, якога дэнацыяналізаваньня і ачмураньня яшчэ савецкай ідэалёгія людзі памылкова ўспрынялі за свайго.

АДРАДЖЭНЬНЕ І СТАТУС-КВО

Ідэалёгія беларускага Нацыянальна-Вызвольнага Руху, як і ў большыні паняволеных народаў Эўропы, было і ёсьць Адраджэньне.

Гэта значыць, што энтузіясты нацыянальнай свабоды, змагаючыся за незалежнасьць і стварэньне (аднаўленьне) нацыянальнай дзяржавы, ставяць задачу аднавіць разбуранае, адбудаваць зьнішчанае, адрадыць нацыянальную культуру і ўсё страчанае ў выніку ўціску і акупацыі. І далей на грунце культурнага адраджэньня нацыі, абапіраючыся на народную

гісторыю, яны імкнуцца адбудаваць нацыянальную дзяржаву, дачыненні і разьвіццё. Гэта натуральны працэс існаваньня ўсяго жывога.

Ворагі нацыянальнай свабоды, акупацыйна-імперскай рэжымы і г.д. супрацьпастаўляюць адраджэньню нацыі грамадзкае „статус-кво“, гэта значыць, тое разбуранае, дэфармаванае становішча, якое яны стварылі ў выніку акупацыйнай палітыкі. Яны называюць яго парознаму: „грамадства“, „стабільнасьць“, „рэальнасьць“, „народ“, „здоровы сэнс“ і таму падобнымі эўфэмізмамі.

Напрыклад, на Беларусі за XX-е стагоддзе расейцы (разам зь немцамі) забілі шэсьць мільёнаў беларусаў (палову нацыі, калі лічыць на пачатак XX-га стагоддзя). Расейскія акупанты-камуністы зьнішчылі беларускую школу, забаранілі беларускую мову і друк, сфальсіфікавалі гісторыю, расстралялі беларускіх пісьменьнікаў, разбурылі сьвятыні, задушылі сялянства і выхавалі цэлае племя манкуртаў ды рэнегатаў. Вынікі гэтага разбурэньня нішчыцелі спрабуюць выдаць за норму, за нармальнасьць, гэта, па іх лёгіцы, статус-кво, рэальнае становішча. Яны хочучь замацаваць стабільнасьць разбуральных вынікаў, ня трэба, маўляў, нічога зьмяняць, нічога адраджаць, аднаўляць, бо гэта, маўляў, фашызм, нацыяналізм. Пры гэтым яны выступаюць нібыта ў інтарэсах зьнявечанага імі народа. „Ня трэба беларускай мовы“, — крычаць нішчыцелі адраджэнцам, — усе гавораць па-руску, усе разумеюць“. Душыцелі шукаюць падтрымкі ў сваіх ахвяраў. „Давайце выходзіць з рэальнасьці, — дэмагагічна вясчаюць разбуральнікі нацыі, — будзем рэалістамі“, — нэрвуюцца сёньняшнія і ўчарашнія акупанты.

Аднак справядлівасьць і права, сусьветная практыка і закон разьвіцця — на баку адраджэнцаў. **Жывое павінна адрадзіцца, і калі жывы дух, то нават зьнішчанае паўстане зь мёртвых, забітае ўваскрэсьне.**

Тым часам каб рэалізаваць культурна-нацыянальнае адраджэньне нацыі, неабходна здзейсьніць дзьве ўмовы: ажыццявіць нацыянальную асьвету народу і ўсталяваць нацыянальную ўладу. На Беларусі шмат разоў была вынішчана нацыянальная эліта і, як вынік, ня быў ажыццёўлены да канца прынцып нацыянальнай асьветы ў межах аднаго пакаленьня. Адсюлі і праблемы беларускай ўлады. І нішчыцелі, у адрозьненне ад многіх беларусаў, гэта добра разумеюць.

ВКЛ

Канцэпцыя Беларускага Нацыянальнага Адраджэньня грунтуецца на народнай гісторыі. Без каранёў нічога доўга не існуе. У беларусаў, бадай як мала ў каго іншага, ёсьць магутны гістарычны грунт — іхняя вялікая дзяржава, якую яны страцілі ў канцы XVIII-га стагоддзя ў выніку міжнароднай змовы і наступнай затым расейскай акупацыі. Гэта — Вялікае Княства Літоўскае. На Вялікае Княства і абапіраецца Беларускае Адраджэньне.

Галоўны накірунак рускай акупацыйнай палітыкі (царскай і камуністычнай) заключаўся ў ліквідацыі беларускай мовы, беларускай культуры і зьнішчэньні ўсялякіх атрыбутаў, ведаў і напамінаў пра Вялікае Княства. Руская імперская палітыка, руская палітычная гісторыя і дзяржаўная навука стагоддзі працавалі над заціраньнем, перакручваньнем і фальсіфікацыяй памяці пра Вялікае Княства Літоўскае. Пры камуністах афіцыйная „навука“ дайшла да поўнага абсурду ў фальсіфікацыі і зьнішчэньні памяці пра ВКЛ („канцэпцыі Л. Абэцэдарскага і інш.).

Аднавіць справядлівасьць да канца не ўдалося ні ў 1991 годзе, ні ў 1994-м. Пры прыняцці паслясевацкай Канстытуцыі найбольш працяглая і жорсткая барацьба вялася за прэамбулу Канстытуцыі, дзе якраз павінна было быць адлюстравана Вялікае Княства, яго дзяржаўнасьць і законы як грунт Рэспублікі Беларусь, якая ёсьць працягам ВКЛ.

Нішчыцелі цудоўна разумеюць, што аднаўленьне народнай памяці пра Вялікае Княства будзе азначаць адраджэньне гістарычнай сьведамасьці беларусаў і аднаўленьне нацыянальнай дзяржаўнасьці ВКЛ. Імперская палітнавука цераз сістэму забаронаў,

абавязковай службы ў войску, выхаваньне і адукацыю пастаралася прывязаць гістарычную сьведамасьць беларусаў да гісторыі Расеі. Пры думках аб гісторыі ў галаве сярэдняга савецкага беларуса ўзьнікаюць вобразы рускіх цароў ды палкаводцаў, „кутузавых” ды „цароугрозных”. Сам жа гэтакі беларус нібы вісіць у паветры.

З паветра ніякая сьведамасьць не ўзьнікае, а значыць нічога ня будзе адраджацца, аднаўляцца, стварацца і разьвівацца. **Задача беларускай інтэлігенцыі, адукацыі, асьветы і нацыянальнай літаратуры — вярнуць гістарычную сьведамасьць народа ў родны дом — у Вялікае Княства Літоўскае.**

Наступны абавязковы этап — палітычны: **вярнуць афіцыйную назву дзяржавы.** Калі гэтага не зрабіць — значыць будаваць незалежнасьць на пяску, запраграмаваць шчарбатае, трэснутае грамадзтва з кволай самаідэнтэфікацыяй, поўнае супярэчнасьцяў на роўным месцы, і абсурдных спрэчак па недыскусійных пытаньнях.

Гэта ўжо відаць цяпер (і было раней) у распаўсюджваньні маргінальных зьяваў: адны хочунь называцца „Літвой”, іншыя — „лицьвінамі”, трэція — увесці лацінку, чацьвёртыя супраць назвы „Беларусь”, пятыя — увогуле „крывічы” і г.д. Усё гэта — лякальнае адлюстраваньне незавершанасьці новага дзяржаўнага будаўніцтва, вынік нявырашанасьці таго, чаго не ўдалося вырашыць і зацьвердзіць у Канстытуцыі 1994 года. **Канстытуцыя павінна засьведчыць гісторыю нацыі і дзяржавы ў найменьных (назыўных) тэрмінах.** Сама назва дзяржавы павінна адлюстроўваць гэты важнейшы гістарычны аспект суверэнітэту і самастойнага існаваньня. Так прынята. Гэта істотна.

Афіцыйная назва Англіі (ці Вялікабрытаніі) гучыць так: Злучанае Каралеўства Вялікабрытаніі і Паўночнай Ірляндыі. Амэрыка афіцыйна называецца Злучаныя Штаты Амэрыкі. Ёсьць яшчэ Вялікае Герцагства Люксембург, Каралеўства Нарвэгія, Каралеўства Бэльгія, Каралеўствы Швэцыя, Данія, Ісламская Рэспубліка Іран, Чачэнская Рэспубліка Ічкерыя і г.д. (мы ўжо не нагадваем пра СССР, БССР і інш.)

Шмат дзе (і там дзе гэта неабходна) афіцыйны назоў дзяржавы адлюстроўвае яе гістарычную, сацыяльную, альбо структурную сутнасьць. Становішча зь беларускай дзяржаўнасьцю і нацыяй па волі лёсу склалася такое, што вымагаецца адлюстраваньне гістарычнасьці ня толькі ў прэамбуле Канстытуцыі (чаго не было зроблена), але і ў назве краіны. Наша дзяржава на сёньняшні дзень — гэта ёсьць, фактычна, **Вялікае Княства Літоўскае Беларусь** (кароткая назва — **Беларусь**). Гэта сутнасьць, якая павінна б была стаць афіцыйнай назвай.

Тады застаецца Беларусь і беларусы, але зьнікаюць усе „пустыя” (інакш не назавеш) і надуманыя палітычныя ды гістарычна-этнічныя пытаньні, скончыцца блуканьне ў трох соснах хіжага розуму і ўсё становіцца на месца.

Адразу скажу, што гэта настолькі сур’ёзна для Беларускай дзяржавы, што ніякі лямант, ніякае хіхіканьне нішчыцеляў (наконт Вялікага князя і т.п.) не павінна б было зьбіваць з тропу. Назва Беларускай дзяржавы мусіла б быць удакладнена на карысьць нацыі.

Для непасрэднага вырашэньня пытаньня з поўнай гістарычнай назвай дзяржавы нехапае фармальных прыкметаў статусу ВКЛ (хоць у прынцеце справа не страчаная). Але дзеля гэтага патрэбны іншы ўзровень разуменьня і сьведамасьці нацыянальнага грамадзтва, чым той, які ёсьць цяпер. Тым ня менш да разумнай і адекватнай прэамбулы ў Канстытуцыі краіны наша грамадзтва ўжо на шляху. Якраз пасля ліквідацыі прамаскоўскага рэжыму і пры вяртаньні Канстытуцыі 1994 года гэтыя гістарычныя ўдакладненні ў прэамбулу трэба ўнесці.

Гістарызм дзяржаўнасьці і гістарызм назвы — гэта пытаньне, якое стаіць цяпер (пасля сканчэньня савецкага парадку ў сьвеце) ня толькі ў нас. Балгары нават вярнулі ў палітыку балгарскага цара. Праўда, зрабілі памылку — аддалі ў яго рукі рэальную ўладу. Функцыя ангельскай каралевы, тым часам, — сьведчаньне гістарызму Вялікабрытаніі. І гэта шмат значыць. Так што нічога няма немагчымага для разумнага нацыянальнага грамадзтва, якое рэальна ўсьведамляе свой агульны нацыянальны інтэрас.

ДАЧЫНЕНЬНІ

Ёсць адносіны і палажэнні, пра якія гаворыцца даўжэйшы час і якія павінны мы ўсведамляць, усе беларусы. Але не знікае неабходнасць паўтарацца ізноў.

Незалежная дзяржава Беларусь вярнулася ў эўрапейскі кантэкст, сталася суб'ектам міжнароднай палітыкі. Правілы кантэксту існуюць незалежна ад нас, і таму, ня глядзячы на тое, ведаем мы пра іх, ці не, разумеем, ці не, нарэшце, хочам, ці ня хочам, мы мусім па гэтых правілах існаваць.

Галоўнае правіла, якое павінна быць выканана ва ўнутранай палітыцы — **мусіць быць рэабілітавана і ўдзяржаўлена мова нацыі — беларуская мова**. Без вырашэння гэтай задачы нічога іншага ня будзе вырашана ў Беларускай дзяржаве, будзе страчаны нават суверэнітэт.

Генэральнае правіла, якое трэба беларусам ўсвядоміць у знешняй палітыцы — гэта тое, што **пакуль існуе Расея ў якасці імперыі, Беларусь ніколі ня будзе спакойнай за сваю незалежнасць, эканоміку і вольны вобраз жыцця**.

Дзеянні тут могуць быць розныя: нічога не рабіць, наладжваць мірнае суіснаванне на грунце саступак, уступіць у Эўразвяз, стварыць Балта-Чарнаморскую Супольнасць (БЧС), нарошчваць уласную сілу і г.д. Але лёгка застаецца адна: **каб не было небяспекі, трэба ліквідаваць прычыну небяспекі**. Беларуская знешняя палітыка заўсёды мусіць мець на ўвазе гэты стратэгічны аспект нацыянальнага выжывання. Прытым трэба ўлічыць, што імперыя не рэфармуецца, імперыя развальваецца. Адсутнасць (ці страта) геапалітычнай звышзадачи прыводзіць у гэтых умовах да страты пэрспектывы. ВКЛ Беларусь павінна будзе займацца геапалітыкай у інтарэсах уласнага нацыянальнага існавання. Інакш геапалітыка зоймецца Беларускай, што і было перад гэтым на працягу двухсот гадоў.

Трэцяе генэральнае правіла: Беларусь мусіць абавязкова **ліквідаваць аднабаковую энэргетычную залежнасць ад паставак рэсурсаў з Расеі**. Спосабы вырашэння гэтай праблемы вядомыя.

Паслялялцінскай сітуацыя складваецца так, што развіццё падзеяў увесь час будзе падводзіць да кансалідацыі Усходняй Эўропы. Ужо цяпер, калі дамінуе яшчэ ідэя Эўразвязу, трэба хутчэй усвядоміць, што ідэя БЧС — гэта добрая ідэя, якая дапаможа стварыць раўнавагу сілаў у Эўропе і гарантаваць бяспеку незалежнасці нацыянальных дзяржаваў.

Да БЧС падштурхне таксама з'яўленне паўночнага газаправоду паміж Расеяй і Нямецчынай па дне Балтыйскага мора (газправод плянуюць, безумоўна, і з палітычным разлікам). Бо зразумела, якія магчымасці маніпуляцыяў і ціску на Беларусь ды Польшчу ўзнікнуць пасля яго будаўніцтва. **Стварэнне альтэрнатыўнай энэргетычнай лініі Поўнач-Поўдзень павінна стаць першачарговай задачай** першага нацыянальнага ўраду Беларусі, які паўстане пасля ліквідацыі акупацыйнага рэжыму.

15 верасня 2005 г., Нью-Ёрк

Зянон ПАЗЬНЯК

ЗЬМЕСТ

Прамаскоўскі рэжым.	
Альбо як адбываецца разбурэнне Беларусі	3
Ня так даўно	3
Захоп улады	4
Акупацыйная палітыка	5
Абніжэнне адукацыйнага ўзроўню грамадства	7
Разбурэнне фундаментальнай навукі	7
Параліч нацыянальнай бібліятэкі	8
Стварэнне падстаўной апазыцыі	9
Іззяцця	10
Замена насельніцтва	10
Захад — Беларусь — Расея	11
Непрадрашэнства	12
Перад выбарамі	13
Інфармацыйныя пустышкі	13
Тэракты	15
Адзінства нацыі	15
Адраджэнне і статус-кво	16
ВКЛ	17
Дачыненні	19

Зянон Пазьняк.
Прамаскоўскі рэжым.
Альбо як адбываецца разбурэнне Беларусі

Палітычна-асьветніцкае выданьне

Зянон Пазьняк. Прамаскоўскі рэжым.
Альбо як адбываецца разбурэнне Беларусі. –
Варшава, Нью-Ёрк, „Беларускія Ведамасці”. – 2005 г.,
Выданьне 2-е. 20 стар.

© Зянон Пазьняк

Кампутарны набор і карэктура: *Галіна Палачаніна*
Вокладка і фатаграфіі: *Зянон Пазьняк*
Кампутарны склад: *Робэрт Стаховіч*
Друк: Друкарня „АРО”. Варшава
Наклад: 600 асобнікаў
Аддрукавана ў сьнежні 2005 г.
Папера крэйдавая, фармат 68 x 86 см
Ум. друк. арк. 1,9
Ул. выд. арк. 1,2

„Беларускія Ведамасці”, Варшава 02-17,
вул. Ерусалімскія алеі, 125/17.

Зянон Пазьняк ■ Прамаскоўскі рэжым
Альбо як адбываецца разбурэньне Беларусі ■ 2005

